

Aan:
de heer K. Neutel

(i.a.a. de overige Statenleden)

Assen, 19 december 2018

Ons kenmerk 51/5.12/2018002450

Behandeld door de heer B.N. Pents (0592) 36 52 32

Onderwerp: Beantwoording schriftelijke vragen ex artikel 41 Reglement van orde over capaciteitsproblemen netwerk Enexis

Geachte heer Neutel,

In uw brief van 26 oktober 2018 stelde u een aantal vragen over capaciteitsproblemen netwerk Enexis. Deze vragen beantwoorden wij als volgt.

Vraag 1

Is het bij het college bekend dat Enexis (Tennet) capaciteitsproblemen heeft op het net, waardoor grootschalige projecten voor de duurzame winning van elektriciteit voorlopig niet meer mogelijk zijn?

Antwoord 1

Ja, het is ons bekend dat er capaciteitsproblemen zijn.

Vraag 2

Hebt u een overzicht van projecten die door de beslissing van Enexis op de tocht komen te staan en zo ja, wilt u die dan toesturen?

Antwoord 2

De gemeenten hebben eind september een brief van Enexis ontvangen (zie bijlage) waarin de gebieden in Drenthe zijn beschreven waarbinnen capaciteitsproblemen op het net zich voordoen of binnenkort te verwachten zijn. Wij hebben geen overzicht op projectniveau omdat Enexis deze informatie niet met ons mag delen. Wel hebben wij van de initiatiefnemers van een aantal projecten te horen gekregen dat er aansluitproblemen zijn. Wij hebben de directies van TenneT en Enexis uitgenodigd om op korte termijn met ons in overleg te treden over deze problematiek. Wij willen inzicht krijgen in de korte- en langetermijnoplossingen.

Vraag 3

De aangehaalde casus betreft het gebied rond Gasselte en Stadskanaal, dus het noordoosten van Drenthe en het zuidoosten Groningen. Zijn er nog andere gebieden in Drenthe waar deze capaciteitsproblemen spelen?

Antwoord 3

Zie antwoord 2.

Vraag 4

In hoeverre kunnen deze capaciteitsproblemen een rem zetten op het streven van de provincie Drenthe om binnen afzienbare tijd energieneutraal te zijn?

Antwoord 4

Drenthe heeft de ambitie om in 2050 energieneutraal te zijn. Dit houdt in dat er minstens zoveel hernieuwbare energie wordt geproduceerd als wij gebruiken. Het besparingstempo en de groei van hernieuwbare energieproductie is afhankelijk van vele factoren. De capaciteit van het elektriciteitsnet is daarvan een belangrijke. De toename van hernieuwbare energieproductie kan minder sterk zijn als er onvoldoende geanticipeerd wordt op de beschikbaarheid van netcapaciteit door de netbeheerder. Alle partijen zijn zich ervan bewust dat er naast het investeren in netcapaciteit ook gezocht moet worden naar innovatieve oplossingen op het gebied van systeemintegratie, zoals opslag van energie, waterstof en slimme netwerken. Inzet op het geheel aan deze technieken is nodig voor het slagen van de energietransitie, naast netverzwaring. Netbeheerders hebben waar mogelijk op de ontwikkelingen geanticipeerd en investeren in het net. Verdere investeringen zijn zinvol als ook TenneT samen met regionale netbeheerders plannen voor aanpassing/uitbreiding van het hoogspanningsnet kan uitvoeren. Daarvoor is mede een nadere detaillering op basis van de regionale energiestrategie (RES) noodzakelijk en zal het Rijk uiteindelijk toestemming aan TenneT moeten geven voor aanpassing van dat hoogspanningsnet.

Vraag 5

In hoeverre heeft het reserveren van capaciteit voor de toekomstige windturbines in het Mondengebied invloed op het besluit van Enexis om geen nieuwe terug levering van stroom via het net toe te staan?

Antwoord 5

Alle nieuwe initiatieven voor de productie van energie, of deze nu fossiel zijn of hernieuwbaar, vragen capaciteit van het elektriciteitsnet als verbindende schakel. De netbeheerders hebben de plicht om projecten in volgorde van aanvraag aan te sluiten en hiervoor ruimte te reserveren op het net. Dit is vastgelegd in de Wet Voortgang Energietransitie.

Vraag 6

Is het college het met de CDA-fractie eens dat zonnedaken van groot belang zijn voor ons streven naar energieneutraliteit en dat daarom het principe van "wie het eerst komt, het eerst maalt" in het geval van terug leveren van stroom als gevolg van het plaatsen van zonnepanelen voor gaat op het leveren van stroom door windturbines die er nog niet staan?

Antwoord 6

Zie antwoord 5. Capaciteit wordt wettelijk op volgorde van aanvraag gereserveerd, daar hebben wij geen rechtstreekse invloed op. Wel is men het erover eens dat men met de huidige wetgeving onvoldoende in staat is om de energietransitie te accommoderen. In de toekomst zal er een ander systeem van regels en wetgeving noodzakelijk zijn. Daar wordt in het Klimaatakkoord over gesproken aan de onderhandelingstafel. Om deze reden zet Drenthe bij de onderhandeling in op een 'techniek-neutrale' invulling van de elektriciteitsproductie. Dit houdt in dat er niet van tevoren vast komt te staan waarmee de elektriciteit geproduceerd wordt.

Vraag 7

Wat kan het college doen om de energieleveranciers te bewegen om (meer) haast te maken met voorzieningen op het net, zodat initiatieven van bewoners en bedrijven niet worden ontmoedigd?

Antwoord 7

Naast het overleg genoemd bij vraag 2, steunen wij de netbeheerders TenneT en Enexis bij hun verzoek aan het Rijk om een investeringsbesluit te nemen voor een nieuw 380 kV schakelstation in noordoost Drenthe/zuidoost Groningen; dit is de regio waar in vraag 3 aan wordt gerefereerd. Met het oog op de toekomstige situatie stimuleren wij ook innovaties. Zo wordt samen met onder andere de Universiteit Twente, de Rijksuniversiteit Groningen en andere partijen gezocht naar slimme en innovatieve manieren om de capaciteitsproblemen te mitigeren.

Vraag 8

De CDA-fractie is voorstander van het winnen van energie via zonnepanelen op daken. De sanering van asbestdaken wordt gekoppeld aan de energiewinning via zonnepanelen op het dak. In hoeverre kan deze ontwikkeling de asbestsanering vertragen?

Antwoord 8

Wij zijn met u voorstander van de aanleg van systemen voor zonne-energie op daken en wij faciliteren en stimuleren dat onder andere met financieringsinstrumenten. Bij het verstrekken van leningen voor de sanering van asbestdaken wordt de mogelijkheid geboden om tegelijk het plaatsen van zonnepanelen te financieren. Dit is echter niet onlosmakelijk met elkaar verbonden. In geval een aanvraag voor aansluiting van zonnepanelen niet kan worden gehonoreerd door de netbeheerder, kan de asbestsanering wel door gaan. De subsidieverstrekker RVO.nl maakt inmiddels initiatieven opmerkzaam op het feit dat duidelijkheid rond de elektriciteitsaansluiting gewenst is alvorens men overgaat tot het toekennen van subsidie.

Hoogachtend,

Gedeputeerde Staten van Drenthe,

, secretaris

, voorzitter

Bijlage: Brief Enexis over transportschaarste

Postbus 856 | 5201 AW | 's-Hertogenbosch

Aan de Gemeenten in Drenthe
t.a.v. Burgemeester en Wethouders
(verzonden per mail)

datum donderdag 27 september 2018

onderwerp Transportschaarste

Geachte heer/mevrouw,

De energietransitie zorgt voor veel beweging. Veel initiatieven dienen zich aan en u als gemeente merkt ongetwijfeld ook dat die energietransitie niet van de één op de andere dag tot stand komt. In deze brief informeer ik u graag over de ontwikkelingen t.a.v. grootschalige duurzame opwek van elektriciteit in relatie tot de beschikbaarheid van onze netten.

Aanzienlijke groei leidt tot stagnatie

De groei van zonne-energie in Nederland overtreft alle verwachtingen. Deze trend zet zich boven verwachting voort. De zakelijke markt maakt veel gebruik van de SDE+ subsidie. Zo verwachten wij een aanzienlijke groei in delen van de provincies Groningen, Drenthe en Noordoost-Overijssel. Het totaal vermogen van gerealiseerde zonne-projecten en projecten in voorbereiding bedraagt in deze regio circa 2.700 MW. Daarnaast zijn er verkenningen voor nieuwe zonneparken voor in totaal 7.800 MW. Deze groei is dusdanig groot dat de grenzen van de beschikbaarheid van het netwerk worden overschreden.

Niet alle initiatieven leiden uiteindelijk tot een concrete aanvraag voor een aansluiting. Toch is de vraag zo groot dat TenneT en Enexis Netbeheer op dit moment aan de initiatiefnemers melden dat er niet altijd direct voldoende capaciteit kan worden geboden. Met de huidige inzichten en verkenningen betreft het de verbindingen en stations Stadskanaal, Gasselte, Musselkanaal, Veendam, Hoogeveen, Veenoord, Emmen, Klazienaveen, Hardenberg, Coevorden en Beilen. Gezien de volumes van mogelijke zonneparken kunnen ook op andere locaties in het net van Enexis Netbeheer en TenneT knelpunten ontstaan. Om zon-ontwikkelingen inzichtelijk en de toepassing ervan mogelijk te maken, werken beide netbeheerders momenteel samen aan passende maatregelen. Dit gebeurt in nauw overleg met betrokken provincies en gemeenten.

Netplanning

TenneT (beheerder van de landelijke hoogspanningsnetten) en Enexis Netbeheer zijn gestart met een traject om nieuwe marktsimulaties en netberekeningen uit te voeren. Doel ervan is om te anticiperen op de meest recente ontwikkelingen voor duurzame energieproductie. Dat moet op redelijke termijn – verwacht wordt dit najaar – leiden tot een gezamenlijk integraal plan hoe de geprognoseerde duurzame energieproductie in de regio's Zuid-Groningen en Noord-Drenthe (stations Stadskanaal, Musselkanaal en Gasselte) te kunnen accommoderen. Voor het overige deel van Drenthe en Noordoost-Overijssel wordt deze studie aansluitend uitgevoerd. De uitkomsten daarvan kunnen worden gecombineerd met de zogenaamde Regionale Energiestrategieën die in het kader van het klimaatakkoord worden opgesteld.

Het is overigens niet zo dat er in de genoemde gebieden niets meer aangesloten kan worden. Er zijn in deze provincies nog meerdere locaties waar nog capaciteit beschikbaar is en waar zonder problemen zonneparken kunnen worden aangesloten.

Wij bespreken met de initiatiefnemers van een nieuw wind- of zonnepark de mogelijkheden voor een aansluiting. Mochten initiatiefnemers vast blijven houden aan een aansluiting rondom de eerder genoemde gebieden dan kunnen TenneT en Enexis Netbeheer waarschijnlijk onvoldoende transportcapaciteit garanderen voor de korte termijn.

Zoals aangegeven maken TenneT en Enexis Netbeheer voor de bovengenoemde regio's de ontwikkelingen inzichtelijk om inpassing mogelijk te maken. Daarbij laten wij ons ook leiden door hetgeen de 'Regionale Energiestrategieën' (RES) gaan opleveren.

Wanneer er sprake is van uitbreiding van het hoogspanningsnet, moet voor de gehele besluitvorming en bouw rekening worden gehouden met een periode van meerdere jaren, afhankelijk van de gekozen oplossing en impact voor de omgeving.

Verzoek

Wij verzoeken u om in alle gevallen, waar u in gesprek bent met initiatiefnemers over geschikte locaties voor nieuwe zonneweides of windparken, hen mee te geven dat tijdige afstemming met ons gewenst is. Daarmee verkrijgt de initiatiefnemer tijdig informatie over de aansluitmogelijkheden en de kosten.

Bijeenkomst

Voor de volledigheid wil ik u ook nog informeren over een bijeenkomst, georganiseerd door Provincie Drenthe, TenneT en Enexis Netbeheer op 30 oktober in de middag. Deze bijeenkomst wordt gehouden in het Provinciehuis in Assen en is geheel gewijd aan dit onderwerp. De uitnodiging voor deze bijeenkomst is verzonden door Provincie Drenthe.

Ik ga ervan uit dat ik u hiermee voldoende heb geïnformeerd. Hebt u naar aanleiding van deze brief toch nog vragen en wilt u hierover met ons in gesprek, neem dan contact op met uw stakeholdermanager, Jur Hofsteenge, bereikbaar op 06 21267627 of jur.hofsteenge@enexis.nl.

Met vriendelijke groet,

Marco Wiltjer
Directeur Klant en Markt
Enexis Netbeheer B.V.

Statenfractie Drenthe

Aan de voorzitter van Provinciale Staten van Drenthe
mevrouw J. Klijnsma

Assen, 26 oktober 2019

Onderwerp: Schriftelijke vragen ex art 41 betreffende capaciteitsproblemen netwerk Enexis

Geachte mevrouw Klijnsma,

Een bedrijf in Nieuw Buinen wil 1700 zonnepanelen plaatsen. Alles is in kannen en kruiken: De SDE-subsidie, de financiering en de contracten met de leverancier van de zonnepanelen. Er ontbreekt nog één ding: Afspraken met Enexis over de vervanging van de transformator op het terrein van dit bedrijf. Enexis kan deze afspraken niet maken omdat zij twee weken geleden heeft besloten dat het net vol zit en teruglevering van de stroom, die het bedrijf nodig heeft om het businessplan rond te krijgen, niet meer mogelijk is.

De provincie Drenthe zet zich in voor energietransitie en vindt het belangrijk om binnen het klimaatakkoord van Parijs te blijven en zo spoedig mogelijk over te schakelen naar duurzame energie. De Provincie is ook bezig met het opstellen van plannen voor de Regionale Energie Strategie. De CDA-fractie heeft de volgende vragen:

1. Is het bij het college bekend dat Enexis (Tennet) capaciteitsproblemen heeft op het net, waardoor grootschalige projecten voor de duurzame winning van elektriciteit voorlopig niet meer mogelijk zijn?
2. Hebt u een overzicht van projecten die door de beslissing van Enexis op de tocht komen te staan en zo ja, wilt u die dan toesturen?
3. De aangehaalde casus betreft het gebied rond Gasselte en Stadskanaal, dus het noordoosten van Drenthe en het zuidoosten Groningen. Zijn er nog andere gebieden in Drenthe waar deze capaciteitsproblemen spelen?
4. In hoeverre kunnen deze capaciteitsproblemen een rem zetten op het streven van de provincie Drenthe om binnen afzienbare tijd energieneutraal te zijn?
5. In hoeverre heeft het reserveren van capaciteit voor de toekomstige windturbines in het Mondengebied invloed op het besluit van Enexis om geen nieuwe teruglevering van stroom via het net toe te staan?
6. Is het college het met de CDA-fractie eens dat zonnedaken van groot belang zijn voor ons streven naar energieneutraliteit en dat daarom het principe van "wie het eerst komt, het eerst maalt" in het geval van terug leveren van stroom als gevolg van het plaatsen van zonnepanelen voor gaat op het leveren van stroom door windturbines die er nog niet staan?
7. Wat kan het college doen om de energieleveranciers te bewegen om (meer) haast te maken met voorzieningen op het net, zodat initiatieven van bewoners en bedrijven niet worden ontmoedigd?
8. De CDA-fractie is voorstander van het winnen van energie via zonnepanelen op daken. De sanering van asbestdaken wordt gekoppeld aan de energiewinning via zonnepanelen op het dak. In hoeverre kan deze ontwikkeling de asbestsanering vertragen?

Klaas Neutel